

„Kilka słów o współpracy nauczycieli z rodzicami dzieci uzdolnionych muzycznie”

Dzieci uzdolnione różnią się od pozostałych dzieci. Mają nie tylko wyższe potrzeby intelektualne, zdolność do abstrakcyjnego i syntetycznego myślenia, ale i wyższą aktywność psychomotoryczną. Praca z nimi nie należy do łatwych. Dzieci uzdolnione chcą być niezależne, odrzucają opinie innych, preferują pracę indywidualną. Szybki rozwój intelektualny jednak zazwyczaj nie idzie w parze z rozwojem emocjonalnym. Osoby z nimi pracujące spotykają się z niecierpliwością, nietolerancją, krytyką i nieustępliwością z ich strony. To bardzo trudne.

J.S. Renzulli i jego współpracownicy utworzyli **trójpierścieniowy model zdolności**, polegający na wyodrębnieniu i udowodnieniu ścisłej interakcji pomierzy trzema podstawowymi zespołami cech człowieka:

- Ponadprzeciętną inteligencją lub uzdolnieniami kierunkowymi
- Wysokim stopniem zaangażowania w zadanie
- Wysokim poziomem zdolności twórczych

J. Strelau dodał jeszcze kolejne czynniki:

- Środowiskowe
- Osobowościowe
- Przypadkowe

Wynika z nich jasno, że środowisko dziecka spełnia tak samo istotną rolę w jego rozwoju, jak i jego zdolności. Bez współpracy z domem rodzinnym nauczyciel dziecka zdolnego nie będzie miał satysfakcji ze swojej pracy wychowawczej.

Na dowód tej tezy przytoczę wyniki badań laureatów podczas jednego z Konkursów Chopinowskich (1960):

1. wszyscy laureaci konkursu ćwiczyli pod kontrolą rodziców do 15 roku życia
2. wszyscy byli dziećmi niepracujących matek niezależnie od kraju pochodzenia
3. 80 % laureatów rozpoczynało naukę muzyki przed siódmym rokiem życia
4. w 90 % zarówno laureaci, jak i pozostali uczestnicy pochodzili z rodzin o tradycjach muzycznych

Wniosek z tych badań jest jednoznaczny- bez wsparcia i poświęcenia rodziny kariera żadnego z tych laureatów nie byłaby możliwa. Warto o tym przypominać rodzicom, że decyzja o posłaniu swojego dziecka do szkoły muzycznej to dopiero początek drogi, niosąca za sobą szereg decyzji i działań dotyczących życia całej rodziny. Rodzice widzący w swoim dziecku przyszłego muzyka, muszą współpracować ze szkołą, aby ułatwić mu tę niełatwą przecież drogę. Takiemu dziecku na pewno łatwiej, kiedy pochodzi z rodziny muzyków, gdzie jest to zrozumiałe, jednak przecież są też dzieci rodziców nie będących muzykami.

Spotykamy wśród nich trzy rodzaje postaw: (E.Wołczek, 2007)

- rodzice, którzy chcą pomóc dziecku i sami uczestniczą w lekcjach
- rodzice, którzy angażują kogoś do ćwiczenia z dzieckiem w domu
- rodzice, którzy zostawiają ćwiczenie dziecku i nie kontrolują tego, chyba że w sytuacji kryzysu

Wydaje się, że szczególną wagę należy przypisać współpracy nauczyciela z rodzicem w tej trzeciej sytuacji, jednak ja jestem zwolenniczką kontaktowania się stale, kiedy nic się nie dzieje złego, kiedy istnieje szansa wypracowania dobrego, satysfakcjonującego kontaktu. Praca dziecka w domu jest kontynuacją pracy na lekcjach, zatem ważne jest by rodzice poznali ciekawe metody

nauczania, wiedzieli o skutecznych technikach uczenia się danego przedmiotu, dostrzegali sens zadawanych przez nauczyciela prac i wspierali swoje dziecko w ich realizacji.

W latach 70-tych i 80-tych na Wydziale Psychologii Muzyki Akademii Muzycznej w Warszawie przeprowadzono kolejne badania oparte na wywiadzie środowiskowo- biograficznym. Na podstawie ich wyników wyróżniono pięć czynników istniejących w rodzinie i sprzyjających uzyskaniu statusu zawodowego muzyka:

1. **społeczno- emocjonalna dojrzałość i atmosfera domu-** stabilność, silne związki emocjonalne, uznawanie pracy jako wartości
2. **postawy rodzicielskie-** nastawienie na edukację dzieci, gdzie muzyka jest wartością samą w sobie, wiara w możliwości dziecka, mobilizująca radość z sukcesów dziecka
3. **miejsce muzyki w rodzinie-** dobór nauczyciela, stały z nim kontakt itp.
4. **mechanizm kompensacyjny-** rodzice, którzy nie w pełni zrealizowali swoje talenty realizują je w dziecku
5. **rola cech osobowości-** poziom energii i aktywność psychiczna, wytrwałość w realizacji podjętych celów, niezależność myślenia, zdolność do organizowania sobie czasu, zamiłowanie

Powodzenie nauczyciela w pracy nad pobudzeniem aktywności poznawczej i twórczej ucznia zależy przede wszystkim od pełnej akceptacji dziecka jako osoby i dobrej znajomości jego potrzeb, zainteresowań i zdolności, co oczywiście ułatwi znajomość jego rodziców i opiekunów.

Istotę tej misji trafnie oddaje poniższa opowieść.

„Pewien człowiek odwiedził mistrza, chcąc zostać jego uczniem.

W rozmowie mistrz mu powiedział:

- **Możesz ze mną zamieszkać, ale nie staraj się za mną iść.**
- **Za kim więc mam iść?**
- **Za nikim. W dniu, w którym pójdziesz za kimś, przestaniesz iść za prawdą i być sobą.”**

Katarzyna Jaworska
Nauczyciel konsultant

Pisząc korzystałam z art. E. Wołczek „Rola rodziny w pracy z dzieckiem uzdolnionym muzycznie” /2004/